

**החלטת ועדת האתיקה
בעניין היעדרות חברי הכנסת משיבות הכנסת בחורף של המושב הרביעי
של הכנסת ה-18, אוקטובר 2011 עד מרץ 2012
מיום כ"ב בסיוון התשע"ב - 12 ביוני 2012**

הוראות החוק

סעיף 13ד(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן - חוק החסינות) קובע:

"(א) חבר הכנסת שעשה אחת מאלה יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה של חברי הכנסת:

(1) ...

(2) נעדר משיבות הכנסת ללא הצדק סביר -

(א) תקופה רצופה של חודשיים או יותר, ולעניין זה לא יובאו ימי הפגרה בחשבון; או

(ב) שליש או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בכנס פלוני, ואולם -

(1) אם הוא סגן שר - שתי חמישיות או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור;

(2) אם הוא שר - מחצית או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור."

כנס החורף של המושב הרביעי של הכנסת ה-18

בכנס החורף של המושב הרביעי של הכנסת ה-18, מיום ב' בחשוון התשע"ב (30 באוקטובר 2011) עד יום ב' בניסן התשע"ב (25 במרץ 2012), קיימה הכנסת 61 ישיבות.

לפיכך, היעדרות חבר הכנסת מ-21 ישיבות או יותר, היעדרות סגן שר מ-25 ישיבות או יותר והיעדרות שר מ-31 ישיבות או יותר, מחייבת מתן הצדק סביר.

החלטת ועדת האתיקה

ועדת האתיקה מצאה כי 110 מתוך 120 חברי הכנסת, השרים וסגני השרים מילאו את חובתם להיות נוכחים בישיבות הכנסת. לגבי חמישה חברי כנסת מצאה הוועדה כי התקיים הצדק סביר להיעדרותם כגון בעיות בריאות משמעותיות, חופשת לידה, אבל וכד', ואילו חמישה חברי כנסת חרגו ממכסת ההיעדרות המותרת שלא מסיבות מוצדקות, ולגביהם החליטה הוועדה כלהלן:

שר החוץ חה"כ אביגדור ליברמן

1.

נעדר מ-38 ישיבות, 8 ישיבות מעל המותר.

השר ליברמן מסר, באמצעות ראש לשכתו, כי היעדרותו נובעת משהותו בחו"ל במסגרת ביקורים רשמיים שערך במדינות שונות. לדבריו, מתוקף תפקידו וכמייצג הרשמי של ממשלת ישראל בעולם, הוא נדרש לא אחת לנסוע לחו"ל על מנת להשתתף במפגשים רשמיים עם ראשי מדינות, שרי חוץ, חברי קונגרס, מעצבי דעת קהל ואישים רמי מעלה, בכינוסים ובטקסים. בנוסף מסר השר ליברמן כי היעדרויות נוספות נבעו מאירוח מוזמנים רמי דרג מחו"ל.

בהחלטה מחודש אוקטובר 2009 בעניין היעדרויות בכנס הקיץ במושב הראשון של הכנסת ה-18 (החלטה מס' 9/18) מצאה ועדת האתיקה כי השר ליברמן נעדר מ-2 ישיבות מעל המותר, אך קיבלה את הסבריו כי מהות התפקיד מהווה הצדק סביר להיעדרות. מאז ועד הכנס האחרון, לא נעדר השר ליברמן מעבר למכסה הקבועה בחוק.

בהתאם לפירוט הנסיעות שמסר השר ליברמן מצאה ועדת האתיקה כי רק 16 ימי היעדרות במהלך הכנס נבעו משהות בחו"ל בנסיעות רשמיות. הוועדה לא מצאה בכך הצדק סביר להיעדרות מ-38 ימי ישיבות. עם זאת, החליטה הוועדה להתחשב בתפקידו המיוחד כשר החוץ, ולשלול ממנו שכר עבור ארבעה ימי היעדרות בלבד.

חה"כ נינו אבסדזה

2.

נעדרה מ-22 ישיבות, שהן שתי ישיבות מעל המותר.

חה"כ אבסדזה מסרה לוועדה כי ההיעדרויות נבעו מפעילות פרלמנטרית אינטנסיבית ושוטפת שלעיתים התקיימה מחוץ למשכן הכנסת והתנגשה עם מועדן של ישיבות המליאה.

הוועדה סבורה כי פעילות פרלמנטרית שוטפת אינה יכולה להוות הצדק סביר להיעדרות מהכנסת מעבר למכסה הקבועה בחוק. חברי הכנסת יכולים לעבוד ולפעול מחוץ למשכן בימים שבהם מליאת הכנסת אינה מתכנסת, ופעילויות נוספות מתאפשרות במכסת ההיעדרות שקובע החוק. נוכח העובדה שזו הפעם הראשונה שבה נעדרה חה"כ אבסדזה מעבר למכסה הקבועה בחוק, החליטה הוועדה שלא להטיל עליה, בפעם הזו, כל סנקציה.

חה"כ חיים כץ

3.

נעדר מ-21 ישיבות, שהן ישיבה אחת מעל המותר.

חה"כ כץ מסר לוועדה כי היעדרויותיו נבעו מהשתתפות בכינוסים שונים, ובשל אשפוז של אביו.

נוכח העובדה שזו הפעם הראשונה שח"כ חיים כץ נעדר מעבר למכסה הקבועה בחוק, ובהתחשב בכך שההיעדרות היא משיבה אחת בלבד מעבר למכסה, החליטה ועדת האתיקה שלא להטיל עליו, בפעם הזו, כל סנקציה, אך להפנות את תשומת לבו להוראות חוק החסינות ולכך שהשתתפות בכינוסים, וכן היעדרות בשל מחלת בן משפחה, נכללות באפשרות שמעניק החוק להיעדרות חבר כנסת עד שליש מימי הישיבות ללא צורך במתן הסבר.

השר חה"כ שאול מופז

4.

נעדר מ-25 ישיבות, שהן 5 ישיבות מעל למותר (בתקופה הרלבנטית כיהן כח"כ). השר מופז מסר, באמצעות עוזרתו, כי הוא מתייחס ברצינות רבה לנושא הנוכחות בכנסת ומקפיד על נוכחות מרובה. בשל אילוצי לוחות זמנים בתקופת הבחירות המקדימות, הוא נאלץ לחרוג ממנהגו ולהיעדר מן הכנסת יותר מכפי שהיה רוצה. עוד ציין, כי במקרים רבים, בתפקידו כיו"ר ועדת החוץ והביטחון, הוא נכנס ישירות למתחם הוועדה לא דרך הכניסה הרגילה למשכן, ולכן רשום כמי שנעדר מהמשכן.

ועדת האתיקה ציינה כבר בעבר (לאחרונה בהחלטה מס' 61/18 מחודש נובמבר 2011) כי העובדה שהחוק קובע שוועדת האתיקה תדון רק בעניינו של חבר הכנסת שנעדר משליש או יותר משיבות הכנסת בכנס פלוני, בשילוב עם כך ששיבות הכנסת מתקיימות רק שלושה ימים בשבוע, מאפשרות לחברי הכנסת לקיים פעילות פוליטית הכוללת התמודדות בפריימריס לצד המשך עבודתם בכנסת, שהיא אמורה להיות מחויבותם העיקרית. לפיכך **פעילות פוליטית, כגון השתתפות בפריימריס, אינה יכולה להוות הצדקה להיעדרות מעבר למכסה הקבועה בחוק.**

כמו כן, החובה לוודא שכניסתו של חבר הכנסת למשכן הכנסת מתועדת ונרשמת בדוח הנוכחות מוטלת על חבר הכנסת.

לאור העובדה כי זו הפעם הראשונה שח"כ מופז נעדר מעבר לתקופה הקבועה בחוק, וכי היו ימים שבהם נכח במשכן הכנסת אך כניסתו לא תועדה, החליטה ועדת האתיקה להסתפק הפעם בהפניית תשומת לבו להוראות החוק והאתיקה בעניין זה.

חה"כ מירי רגב

5.

נעדרה מ-22 ישיבות, שהן שתי ישיבות מעל המותר.

חה"כ רגב מסרה לוועדה את התנצלותה על ההיעדרויות, והסבירה אותן בטיפולים רפואיים שלה ושל אמה.

נוכח העובדה שזו הפעם הראשונה שח"כ רגב נעדרת מעבר למכסה הקבועה בחוק, החליטה ועדת האתיקה שלא להטיל עליה, בפעם הזו, כל סנקציה, אך להפנות את תשומת לבו לכך שהיעדרות בשל טיפולים רפואיים שגרתיים נכללת באפשרות שמעניק החוק להיעדרות חבר כנסת עד שליש מימי הישיבות ללא צורך במתן הסבר.

סיכום

חוק החסינות, המעגן את סוגיית היעדרותם של חברי הכנסת משיבות הכנסת, יוצא מהנחה כי חברי הכנסת נדרשים להיעדר מפעם לפעם ממשכן הכנסת, ולשם כך קובע כי ועדת האתיקה תדון רק בהיעדרות של שליש ויותר מימי הישיבות לעניין חברי הכנסת, שתי חמישיות ויותר לעניין סגני השרים, ומחצית ויותר לעניין השרים.

הוועדה מבקשת להדגיש, כפי שציננה במספר החלטות בעבר, כי היעדרות חברי הכנסת לצורך פעילות פוליטית וציבורית, בארץ ובחו"ל, לרבות נסיעות מטעם המדינה או הכנסת, לא תיחשב כהצדק סביר להיעדרות. לשם כך על חברי הכנסת להשתדל כי פעילויות מסוג זה יתבצעו בימי הפגרה ובימים שבהם לא מתקיימות ישיבות של הכנסת, ואם בכל זאת הם נאלצים להיעדר לצרכים אלה עליהם להקפיד על נוכחות בכנסת בשאר ימי הכנס, כדי לא לעבור את המכסה הקבועה בחוק.

הדברים נכונים אף לעניין היעדרות בשל מחלה שגרתית או אירועים משפחתיים - לחברי הכנסת אין ימי מחלה או חופשה כלעובדים רגילים, ואף לצרכים אלה נועדה מכסת ההיעדרות הקבועה בחוק.

לפיכך, הצדקת החריגה ממכסת ההיעדרות בנסיעות לחו"ל מטעם הכנסת או במחלה שגרתית, אירוע משפחתי וכד' לא תתקבל כהצדק סביר, וחבר הכנסת שיבקש להכיר בימי היעדרות מעבר למכסה כהצדק סביר **יתבקש ליתן הסבר לכל ימי ההיעדרות.**

בנוסף, מבקשת הוועדה להזכיר כי סעיף 3 לכללי האתיקה לחברי הכנסת קובע כי חבר הכנסת יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר.

בהקשר זה יודגש כי על חברי הכנסת מוטלת אמנם החובה להיות נוכחים בשני שליש מימי הישיבות בכנס, ואולם קיומה של חובה זו אינו גורע מהחשיבות שבנוכחותם של חברי הכנסת במספר רב ככל הניתן של הישיבות בכנס. היעדרות חברי הכנסת מעבר למכסה הקבועה בחוק החסינות יוצרת מצג של זלזול הנבחרים הן כלפי הציבור והן כלפי הכנסת. התנהגות כזו עלולה לפגוע במעמד הכנסת ובאמון הציבור כלפיה.

לסיום מוצאת הוועדה לציין לחיוב את הרוב המכריע של חברי הכנסת אשר נהגו בכנס האחרון כהלכה והקפידו על מכסת הנוכחות הקבועה בחוק ואף מעבר לה.

החלטת הוועדה תונח על שולחן הכנסת.